

Partnerstvo roditelja i škole u primarnom obrazovanju

Mužek, Dora

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:122048>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-05-15**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education -
Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Dora Mužek

**PARTNERSTVO RODITELJA I ŠKOLE U PRIMARNOM
OBRAZOVANJU**

Diplomski rad

Petrinja, srpanj 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Dora Mužek

PARTNERSTVO RODITELJA I ŠKOLE U PRIMARNOM
OBRAZOVANJU

Diplomski rad

Mentor rada:

izv. prof. dr. sc. Irena Klasnić

Petrinja, srpanj 2023.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	I
SUMMARY	II
1. UVOD	1
2. PARTNERSTVO RODITELJA I ŠKOLE	2
2.1. Od suradnje do partnerstva roditelja i škole	2
2.2. Partnerstvo danas	3
3. SUDIONICI PARTNERSTVA	4
3.1. Roditelji (obitelj)	4
3.2. Učitelji	6
3.3. Učenici.....	8
3.4. Škola	8
4. OBLICI PARTNERSTVA S RODITELJIMA	10
4.1. Individualni rad s roditeljima	10
4.2. Skupni rad s roditeljima.....	11
4.3. Ostali oblici rada s roditeljima.....	12
5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	15
5.1. Cilj, problemi i hipoteze istraživanja.....	15
5.2. Uzorak istraživanja	16
5.3. Postupak istraživanja	16
5.4. Instrumenti.....	17
5.5. Obrada podataka	17
6. REZULTATI I RASPRAVA.....	18
6.1. Deskriptivna statistika	18
6.2. Razlike po spolu i sredini u kojoj žive	23
6.3. Povezanost dobi i percepcije partnerstva.....	27
6.4. Financijski aspekt školovanja	28
7. ZAKLJUČAK	29

LITERATURA.....	30
PRILOZI.....	32
Prilog 1. Upitnik za roditelje učenika nižih razrednih odjela	32

SAŽETAK

Suradnja roditelja i škole podrazumijeva nižu razinu odnosa roditelja i škole te je karakterizira formalan hijerarhijski odnos. Komunikacija roditelja i škole je uglavnom površna i većinom je prisutna samo kada se kod djeteta pojavi neka teškoća u odgojno-obrazovnom procesu. No, kako bi roditelji i učitelji bili podjednaki i kako bi se taj odnos temeljio na ravnopravnoj komunikaciji, dijeljenju informacija, aktivnom slušanju i međusobnom poštivanju, mora se njegovati partnerstvo obitelji i škole, odnosno roditelja i učitelja. Ovaj diplomski rad govori na koji način je moguće razvijati kvalitetno partnerstvo. Rad je podijeljen u dva dijela, teorijski dio i istraživanje. Teorijski dio rada započinje povijesnim dijelom suradnje roditelja i škole te kako se suradnja razvijala od 16. stoljeća sve do danas i kako se od suradnje sve više njeguje partnerstvo roditelja i škole. Naglašeno je tko su sudionici partnerstva, a to su roditelji, učitelji, učenici i škola. Ti sudionici, ponajviše učitelji, raznim oblicima rada uspostavljaju partnerstvo s roditeljima. Ono može biti postignuto individualnim radom, skupnim radom, ali i ostalim oblicima rada kao što su radionice. Empirijsko istraživanje, u svrhu diplomskog rada, provedeno je u veljači 2023. godine. Sudionici istraživanja bili su roditelji učenika koji pohađaju razrednu nastavu, ukupno 226 ispitanika (N=226). Cilj istraživanja bio je provjeriti što roditelji misle o partnerskom odnosu s učiteljem koji poučava njihovo dijete te se dodatno htjelo utvrditi kakva je njihova percepcija zadovoljstva kao i reakcije na nezadovoljstvo učiteljem. Rezultati provedenog istraživanja mogli bi pomoći učiteljima u osmišljavanju kvalitetnijih modaliteta partnerstva što bi rezultiralo i višom razinom zadovoljstva svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa.

Ključne riječi: partnerstvo, roditelji, suradnja, škola

SUMMARY

Cooperation between parents and school implies lower-level relations between parents and school and is characterized by being formal as well as hierarchical. Communication between parents and the school is mostly superficial and present only when the child is experiencing difficulties in the educational process. However, in order for parents and teachers to be seen as equal and for this relationship to be based on equal communication, information sharing, active listening and mutual respect, the partnership between family and school, that is, between parents and teachers, must be nurtured. This graduation thesis shows ways in which it is possible to develop a quality partnership. The paper is divided into two parts, the theoretical part and the research. The theoretical part of the thesis begins with the description of how the cooperation between parents and the school has developed from the 16th century up until today and how the partnership between parents and the school is better nurtured as a result of the said cooperation. It is also emphasised who the participants of the partnership are. They are namely parents, teachers, students and the school itself. These participants, mainly teachers, establish a partnership with parents through various forms of work methods. The partnership may be achieved through individual work, group work, but also through other forms such as workshops. Empirical research, for the purpose of the thesis, was conducted in February 2023. The research participants were lower primary school students' parents. There was a total of 226 respondents (N=226). The goal of the research was to determine what parents think of the partnership-based relationship with their child's teacher. Additionally, the research aspired to determine what the parents think satisfactory actually means, as well as what their reactions to dissatisfaction with the teacher would be. The results of the research could help teachers with designing better partnership modalities which would result in a higher level of satisfaction for all the participants of the educational process.

Key words: cooperation, parents, partnership, school

1. UVOD

U ovom diplomskom radu bit će opisano partnerstvo roditelja i škole u primarnom obrazovanju. Rad je podijeljena na dva dijela, a to su teorijski dio te istraživački dio.

U teorijskom dijelu rada razmatrat će se povijest suradnje roditelja i škole koja je prisutna već od 16. stoljeća do danas. Pojmovi roditelji i učitelji nezaobilazni su što se tiče rasta, razvoja i odgoja djeteta. Roditelji, uključivanjem svojeg djeteta već u predškolski odgoj i obrazovanje, moraju biti svjesni da odgojnu i obrazovnu ulogu dijele s odgojiteljima, a kasnije u primarnom obrazovanju s učiteljima¹ svoga djeteta. „Škola i roditeljski dom dvije su polovice odgojno-obrazovne sredine i njihova je suradnja neizostavna, kao i ključan čimbenik uspjeha djeteta“ (Lukaš i Gazibara, 2010). Ta suradnja je vrlo važna jer je dominantna u okruženju djeteta. Suradnja treba biti jednaka jer roditelji i učitelji ravnopravno dijele obveze i ciljeve vezane za odgoj, aktivna jer potiču dječji razvoj te odgovorna jer imaju prava i dužnosti (Maleš, 1994, prema Rečić, 2006). Od kvalitetne suradnje korist imaju svi sudionici, a to su roditelji, učitelji, učenici i škola. Suradnja roditelja i škole podrazumijeva zadovoljavanje interesa roditelja i učitelja, a partnerstvo se temelji na ravnopravnosti i toleranciji (Knežević, 2019). Aktivnim partnerskim odnosom roditelj osnažuje kompetencije za pružanje pomoći i podrške djetetu, bolje razumije rad u školi te pokazuje povećanu brigu o djetetu. Dijete dobiva informaciju kako mu roditelj može pomoći te kako mu je podrška u obrazovanju, postiže bolji školski uspjeh, ima veće samopouzdanje, manje problema u ponašanju te vrednuje obrazovanje kao sastavni dio života i obitelji (Rečić i Zloković, 2003, prema Rečić, 2006). Postoje razni načini postizanja partnerstva roditelja i škole, a oni su podijeljeni u dvije skupine, individualni i skupni oblici rada.

U drugom dijelu rada prikazano je provedeno istraživanje u kojem je korišten upitnik koji se sastojao od tri dijela (Prilog 1). U prvom dijelu su bila tri demografska pitanja. U drugom dijelu roditelji su odgovarali koliko se slažu s pojedinim tvrdnjama vezanim uz partnerski odnos s učiteljem i to na Likertovoj skali od 1 (u potpunosti se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem). Potom je slijedilo pitanje o procjeni vlastitog partnerskog odnosa s učiteljem. U zadnjem dijelu upitnika postavljeno je nekoliko pitanja o zadovoljstvu odnosom i preferiranom reakcijom na nezadovoljstvo te o financijskom aspektu škole.

---

¹ Pojam učitelj odnosi se na oba spola te će se u radu koristiti samo muški rod, iako su u većini učiteljice.

2. PARTNERSTVO RODITELJA I ŠKOLE

Pojam suradnja odavno je prisutan u pedagoškoj literaturi, a pojam partnerstva postaje dominantniji nešto kasnije. Pojmovi imaju drugačiji značaj u odnosima obitelji i škole. Suradnja označava nižu razinu odnosa roditelja i škole te podrazumijeva hijerarhijski odnos, odnosno površan i formalan odnos. Komunikacija roditelja i škole je površna i većinom je prisutna samo kada se kod djeteta pojavi neka teškoća u odgojno-obrazovnom procesu, dok se pojam partnerstva temelji na ravnopravnoj komunikaciji, dijeljenju informacija, aktivnom slušanju i međusobnom poštivanju (Knežević, 2019).

2.1. Od suradnje do partnerstva roditelja i škole

Ideja suradnje obitelji i škole odavno je prisutna u pedagoškoj literaturi. Proteže se još od 16. stoljeća. Filozof Michel de Montaigne (1533.-1592.) je „kritizirao nedostatak roditeljskog i školskog sklada“ (Kolak, 2006, str. 123). Bio je protiv pučkog obrazovanja koje su mogla stjecati samo plemićka djeca. Govorio je o svome obrazovanju potaknut metodama odgoja svoga oca koje su bile temeljene na poticaju ljubavi i entuzijazmu djece za učenjem (Montaigne, 2010, prema Bošnjaković, Galeković, 2022).

U 17. stoljeću istu potrebu za suradnjom isticao je i poznati pedagog Jan Amos Komensky, a u 18. stoljeću Johann Heinrich Pestalozzi. Komensky je isticao da roditeljima pripada briga o djeci, no oni su prezaposleni ili im nedostaje znanja u obrazovanju djeteta, stoga pomoć nude učitelji. Smatra da je ta suradnja roditelja i škole iznimno važna jer djecu treba odgajati zajedno (Komensky, 1946, prema Bošnjaković i Galeković, 2022).

Makarenko je u 19. stoljeću širio ideju suradnje škole i obitelji. Isticao je postupke i načela obiteljskog odgoja, a svoja razmišljanja završavao je potrebom saveza te je isticao nužnost suradničkih odnosa, važnih čimbenika djetetova odgoja i obrazovanja, roditelja i učitelja (*Enciklopedija.hr*, 2023).

U povijesnom pregledu u Hrvatskoj može se izdvojiti Nikola Gučetić koji je već u 16. stoljeću smatrao da djecu u školi trebaju odgajati učitelji u suradnji s roditeljima. Stjepan Ilijašević postavio je velika očekivanja učiteljima te je smatrao da je od iznimne važnosti i djelovanje učitelja izvan škole. Zatim, u 19. stoljeću djelovali su Stjepan Novotny i Stjepan Basariček koji su se zalagali za nužnost suradnje roditelja i škole. Basariček je naglašavao da najveću ulogu u odgoju

djeteta imaju roditelji. Godine 1900. pokrenut je časopis *Domaće ognjište* koji je bio namijenjen povezivanju roditelja i škole. Hrvatska učiteljica i književnica Milka Pogačić organizirala je prvi roditeljski sastanak dana 5. ožujka 1910. godine te naglašavala da je upravo takav oblik komunikacije nužan uvjet uspješnog odgoja (Dumbović, 1979, prema Bošnjaković i Galeković 2022). Hrvatski pedagog Stjepan Pataki autor je knjige *Opća pedagogija*. Posvetio je jedanaesto poglavlje upravo odnosima obitelji i škole. „Porodica i škola moraju odgajati djecu u jedinstvenom pravcu i moraju se međusobno pomagati. Škola mora shvatiti važnost roditeljske suradnje u odgojnom i obrazovnom procesu i pridobiti roditelje za tu suradnju“ (Pataki, 1964, str. 326 prema Lukaš i Gazibara, 2010, str. 212). Godine 1912. izlazi časopis *Hrvatska škola* u kojemu se pisalo o češćoj suradnji s roditeljima i potrebi održavanja roditeljskih sastanaka. Matijević (2001, prema Bošnjaković i Galeković, 2022) smatra da prva direktna suradnja obitelji i škole započinje osnivanjem privatnih škola, sredinom 19. stoljeća. Osnivanjem privatnih škola, otvara se mogućnost obrazovanja djeteta u vlastitoj obitelji dokumentom *Osnova temeljnih pravila javnog obučavanja za Hrvatsku i Slavoniju* iz 1849. godine. Nakon donesenog dokumenta dolazi do daljnjeg razvoja privatnih škola poput alternativnih škola ponudio je neka nova organizacijska rješenja. Primjeri nekih alternativnih škola su škole Celestina Freineta, škole Marije Montessori, waldorfske škole, Jena plan, i sl. (Galeković, 2023).

2.2. Partnerstvo danas

Partnerstvo predstavlja najvišu razinu suradnje obiteljske zajednice i školske ustanove. Obitelj i školska ustanova imaju jednake ciljeve, zadaće i interese, a to obuhvaća djetetovu dobrobit, potrebu i potencijal. U partnerstvu naglasak je na ravnopravnosti roditelja i učitelja te podjednak status u odgoju i obrazovanju djeteta/učenika. Iskustvo roditelja i iskustvo učitelja bitno je za razvoj djeteta jer prenošenjem svojeg znanja stvaraju zdravu okolinu u kojoj se dijete razvija. Kako bi partnerstvo bilo učinkovito važno je učeničko zadovoljstvo odgojem i obrazovanjem, ali i roditelja (Bošnjaković i Galeković, 2022). Epstein (2010, prema Bošnjaković i Galeković, 2022) partnerstvo dijeli na šest tipova: roditeljstvo, komunikacija škole i roditelja, volontiranje roditelja, podrška kod kuće, sudjelovanje u donošenju odluka i upravljanje školom te suradnja škole i zajednice. U partnerskom odnosu važnost se pridaje školskom i obiteljskom okruženju, no bitno je naglasiti kako oba okruženja moraju nalikovati jedno na drugo.

3. SUDIONICI PARTNERSTVA

Rosić (2005) naglašava mnoge čimbenike koji utječu na razvoj i odgoj djeteta, a među njima najvažniju ulogu imaju upravo roditelji, obitelj i škola. Time se naglašava važnost partnerstva roditelja i škole. Školska pedagogija proučava odgojnu teoriju i praksu škole kao posebne odgojno-obrazovne zajednice sudionika partnerstva, a to su učenici, učitelji i roditelji.

3.1. Roditelji (obitelj)

Bitan čimbenik u odgoju djeteta je upravo obitelj. „Obitelj je prirodna životna i odgojna zajednica gdje se čovjek rađa, raste, doživljava sve što je dobro i zlo i gdje nalazi konačno utočište i sreću, ako je obitelj zdrava“ (Rosić, 2005, str. 181). Iz citata se može iščitati važnost obiteljske zajednice. Dijete upravo u njoj ostvaruje prve socijalne korake, prva životna iskustva, gradi moralne vrijednosti i norme. Ponašanje i djelovanje obitelji može se razumjeti jedino ako ju promatramo kao ponašanje cjeline, a ne pojedinca. Obitelj se oslanja na uhodana, poznata i uobičajena ponašanja članova obitelji kako bi se stvorili pozitivni odnosi unutar nje. Važno je da je obiteljski odgoj prožet suradnjom, razumijevanjem, ravnopravnošću, partnerskim odnosom koji zahtijeva promišljeno djelovanje. „Roditelji imaju veliku odgovornost prema djetetu. Pod njihovim utjecajem dijete stvara pogled na život i svijet, međuljudske odnose, formira navike i stavove, izgrađuje karakter i usvaja sustav vrijednosti“ (Đuranović, Klasnić, Maras, 2020, str. 61). Stoga je u odgoju djeteta važno istaknuti autoritet roditelja, no roditelj taj autoritet mora znati pravomjerno primjenjivati. Ako je autoriteta previše, potiče se odnos u kojemu dijete ne dolazi do izražaja, a ako je autoriteta premalo, tada dijete vlada roditeljima ili situacijom. U suvremenoj obitelji možemo izdvojiti četiri stila autoriteta obitelji. Odgojni stilovi roditelja dijele se na autoritarni stil, autoritativni stil (demokratski stil), permisivan stil (prepopustljiv stil) te indiferentan stil (zanemarujući stil) (Luketin i sur., 2015).

Autoritarnim stilom, njeguje se patrijarhalni odnos u kojemu dijete ne dolazi do izražaja jer je otac najčešće centar obitelji kojeg treba slušati. Majka i djeca nemaju pravo glasa, a svako neslaganje, suprotstavljanje i isticanje vlastitog mišljenja završava kaznom i time se ostvaruje disciplina. Kazna kao odgojni postupak najčešće kod takve djece izaziva neprimjereno ponašanje izvan kuće, a jedan od primjera je neposlušnost u školi. Autoritarni roditelji su vrlo strogi i zahtjevni, koriste se prijetnjama i kaznama za postizanje discipline, prema djetetu se odnose s manje topline, cijene djetetovu poslušnost, zahtijevaju poštovanje autoriteta i tradicije,

komunikacija je jednosmjerna (Rijavec, Miljković i Brdar 2008). Djeca odgajana autoritarnim stilom najčešće su tiha, povučena i mirna, a odrasti će u nezadovoljnu, nesamostalnu i ovisnu osobu.

Rosić (2005) izdvaja i popustljiv stil odgoja potpuna je suprotnost autoritarnog jer je u popustljivom stilu dijete centar obitelji. Svi mu se pokoravaju, udovoljavaju željama, zahtjevima i hirovima. Dijete naređuje i upravlja svojom obitelji. Može se zaključiti da ovim stilom odgoja dijete odgaja roditelje, a ne roditelji dijete. Popustljivi roditelji su jako usmjereni na dijete, uz puno topline i pozitivnih osjećaja, no nemaju nikakvih zahtjeva prema djetetu. Popustljivim stilom odgoja kod djeteta se potiče sebičnost, umišljenost, bezobzirnost i dominacija. Takvo dijete se najčešće igra samo jer ga djeca izbjegavaju upravo zbog njegove egocentričnosti. „Djetetu roditelji moraju pomoći da izgradi sebe, ono mora biti vođeno, da se ne bi osjećalo izgubljeno. Njemu je potreban određeni autoritet“ (Rosić, 2005, str. 129).

Luketin i suradnici (2015) smatraju da postoji još popustljiviji stil odgoja, a to je permisivan stil. Roditelji također imaju slabu kontrolu i male zahtjeva prema djetetu i od djeteta. Pružaju dovoljno topline i potpore svome djetetu, no to djeca koriste kako bi roditelji uvijek odobrili njihov zahtjev ili želju koja možda u tom trenu i nije najispravnija u tome trenutku. Djeca odgajana ovakvim stilom najčešće su nesigurna, ne snalaze se u postavljenim granicama koje njima predstavljaju neko ograničenje te se potiče agresivno i impulzivno ponašanje djeteta.

Najpoželjniji stil odgoja je demokratski stil ili autoritativni stil. Ovim stilom odgoja prihvaćaju se stavovi i mišljenja djece. U ovakvoj obitelji vladaju demokratski odnosi što znači da se zasnivaju na komunikaciji svih članova obitelji. Roditelji trebaju biti oblikovane i odgovorne osobe kako bi pomagali svome djetetu i usmjeravali ga k njegovim potrebama i interesima. Autoritativni roditelji pokazuju brigu za dijete i toplinu, obveze prema djetetu primjerene su dobi i sposobnostima djeteta, a komunikacija je dvosmjerna; roditelji objašnjavaju svoje odluke, važno im je djetetovo mišljenje i osjećaji. Stoga se autoritet ovakvog odgoja temelji na međusobnom poznavanju, poštivanju i razumijevanju. Dijete uči iz ponašanja svojih roditelja te je vrlo važno da se roditelji ponašaju prirodno, odnosno da svoja ponašanja ne mijenjaju radi okoline. Bitno je naglasiti da je važno da dijete stekne povjerenje u svoje roditelje, da se u njih može pouzdati i ugledati. Takvim načinom odgoja dijete postaje samopouzdan, sigurno u sebe, ima visoko

samopoštovanje, potrebu za postignućem, dobru samokontrolu te je spremno prihvatiti rizik (Rijavec i sur., 2008).

Luketin i suradnici (2015) ističu još jedan stil odgoja djeteta, a to je indiferentan odgoj, odnosno zanemarujući. Takvi roditelji zaokupljeni su samim sobom, a ne mare što se događa s njihovim djetetom. Roditelji najčešće ne pružaju toplinu i potporu, ne mare s kim im se djeca druže ili gdje i kako borave slobodno vrijeme, emocionalno su odsutni od svoje djece. Zanemarujući odgoj kod djeteta razvija promjenjivo raspoloženje, nezainteresiranost za školu, sklonost raznim opijatima poput droge, alkohola i slično te takvo dijete nema kontrolu nad svojim ponašanjem.

„Roditeljstvo je istovremeno i vrlo ispunjavajuća i vrlo stresna životna uloga, no većina bi je roditelja da ponovno biraju, ponovno izabrala“ (Trstenjak, 1990., Yankelovich, 1981. prema Rijavec i sur., 2008).

3.2. Učitelji

Sintagma „biti učitelj“ oduvijek je označavalo nešto više, plemenito, prosvjetiteljsko, više od zanimanja koje pojedinac obavlja u društvu (Vanek i sur., 2021). Bežen (2003) ističe da je učitelj temeljni pojam za izvoditelja odgojno-obrazovnog procesa te ima tri značenja. Prvo značenje pojma učitelj odnosi se na osobu čija je uloga poučiti druge u svakodnevnim situacijama, odnosno, to je pojedinac čija je uloga poučiti učenike raznim vještinama (npr. crtanje, čitanje, pisanje, pjevanje itd.). Sljedeće značenje odnosi se na etičko shvaćanje, a to je da učitelj treba imati „bogatu duhovnost ili znanje, viziju i duhovno vođenje“. Posljednje značenje odnosi se na profesionalni aspekt kojega označava stjecanje diplome nakon uspješno završenog školovanja.

Rađenović i Smiljanić (2007) ističu kako obrazovna funkcija učitelja podrazumijeva održavanje nastave iz raznih predmeta, a odgojna funkcija podrazumijeva poslove razredništva. Razredništvo je nezaobilazni učiteljev posao koji je određen *Pravilnikom o tjednim radnim obvezama učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi* (NN 34/2014). Ono obuhvaća razne poslove, a neki se odnose na neposredan rad s učenicima. Roditelju je od iznimne važnosti kakvog će učitelja dobiti njegovo dijete. Važno je da se stekne kvalitetan odnos učitelja i roditelja, kako bi njihova suradnja pridonosila dobrobiti djeteta. Rađenović i Smiljanić (2007) izdvajaju kvalitetne osobine učitelja, koje su očekivane od strane roditelja, a to su: stručnost, profesionalnost, autoritet, pristupačnost, ljubaznost, komunikativnost, dosljednost, iskrenost, tolerantnost, taktičnost,

duhovitost, poduzetnost, samopouzdanost, emocionalnost, organiziranost i realističnost. Učitelji imaju dvostruku ulogu u razrednom odjelu, a to je da je on i predavač i razrednik. Učenici bi trebali prepoznati kada je učitelj predavač (predan nastavi, ocjenjivanju i učenicima), a kada je razrednik. Pod profesionalnošću učitelja podrazumijeva se rješavanje problema u razrednom odjelu (najčešće odgojnih problema) na stručan način. Stoga, za učitelja su važna znanja iz ostalih društvenih znanosti poput pedagogije, psihologije i sl. Nužna osobina svakog učitelja je autoritet. Kako je autoritet vrlo važan u obiteljskom odgoju, tako je važan i u školskom odgoju. Svaki učitelj se mora držati svog razredničkog autoriteta jer time roditelji i učenici stjecaju povjerenje i odnose s prema učitelju s poštovanjem i dostojanstvom. Pristupačnost mora biti u skladu s profesionalnošću i autoritetom jer se njome ostvaruje kvalitetan odnos učitelj-učenik te učitelj-roditelj. Ljubaznost je neizostavna osobina jednog učitelja jer se ona prva uočava. Vezana je za komunikativnost, a komunikativnost je vještina koja se razvija vježbanjem jer je ona temelj kvalitetne i uspješne nastave i međusobnih odnosa. Osobina koje se učitelj uvijek mora držati je dosljednost. Ako učitelj postavi neka razredna pravila kojih se moraju pridržavati učenici, ujedno ih se mora pridržavati i učitelj. Ovu osobinu učenici posebno prepoznaju i cijene jer je učenici doživljavaju kao pravednost, ravnopravnost i jednako ponašanje prema svim učenicima. Partnerski odnos temelji se na iskrenosti. Učitelj kod svojih učenika mora poticati iskrenost vlastitim primjerom ili osvijestiti posljedice neiskrenog odnosa. Tolerantnošću će učitelj učenike poučavati toleranciji prema drugima. Kod učitelja je važna taktičnost i poduzetnost u rješavanju obrazovnog ili odgojnog problema planskim i promišljenim postupkom. Ni duhovnost nije neizostavna osobina jer učenici osjete energiju svojih učitelja. Što su učitelji pozitivniji, lakše i kvalitetnije će ostvariti svoju odgojno-obrazovnu ulogu. Svaki samopouzdana učitelj ima razvijeno samopoštovanje i vjeru u svoje odluke, a time se jača osobina dosljednosti. Emocionalnost je poželjna osobina učitelja jer se u njoj očituje empatija i osjetljivost za probleme i potrebe učenika. No, važno je da emocionalnost bude umjerena jer pretjerana emocionalnost može narušiti profesionalnost učitelja. Važnost se pridaje i realističnosti učitelja. Ona pridonosi optimalnom postavljanju ciljeva u skladu sa situacijom, dobroj suradnji svih obrazovno-odgojnih činitelja te upućivanje roditelja u stvarno stanje razvijanja njihova djeteta. (Rađenović i Smiljanić, 2007). Kako bi učitelj stekao sve kvalitetne osobine važno je da izgradi svoj nastavnički identitet. Kako bi bili što profesionalniji, učitelji moraju imati pozitivnu svijest o svom profesionalnom identitetu. „Ključne komponente profesionalnoga identiteta nastavnika su: individualna i kolektivna efikasnost, djelovanje,

emocionalno upravljanje profesionalnom empatijom i otpornost“ (Krešić, 2019, prema Schultz i sur., 2018).

3.3. *Učenici*

Prema Leksikonu odgojno-obrazovnih znanosti (Marijanović, 2017) učenik jest sinonim pojma student. Student dolazi od latinske riječi *studere* što znači baviti se, nastojati, težiti. Stoga, učenik/student jest onaj koji se posvećuje proučavanju radi stjecanja znanja. Studentima se definiraju adolescenti i mladi upisani u više škole profesionalnog ili sveučilišnog smjera, a učenicima možemo definirati djecu koja pohađaju osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje. Osnovnoškolsko obrazovanje počinje u razdoblju srednjeg djetinjstva, od djetetove šeste godine života. Zadaće učenika nisu samo „usvajanje znanja nego sposobnosti, vještina i stavova, koje omogućavaju i potiču samostalnost i inicijativnost učenika, sposobnost rješavanja problema, sposobnost djelovanja, komuniciranja i nenasilnog rješavanja sukoba te usvajanje vrijednosti“ (Peko, Mlinarević i Gajger, 2008, str. 259).

3.4. *Škola*

„Prema univerzalnim karakteristikama, škola je zajednica učenika, učitelja, stručnog, administrativnog i pomoćnog osoblja čija je temeljna svrha odgoj i obrazovanje učenika“ (Družinec, 2019, str. 596). S pojmom škole učenici su upoznati već u ranom predškolskom razdoblju. Već se u tom razdoblju javlja dječja radost za kretanje u školu. No, što su stariji i što više pohađaju školu, radost, uzbuđenje i radoznalost polako nestaje. Učitelji i roditelji to moraju što ranije osvijestiti i otkriti problem nedovoljne motivacije učenika kako bi se mogla umanjiti ili čak i ukloniti. U modernom društvu škola uključuje obitelj u rad i razvoj kako bi se ostvarili što uspješniji odgoj i obrazovanje. Važno je, kako učitelj tako i škola, mora oformiti svoj status i identitet. To je moguće ostvariti tako što se gradi povjerenje u školu, zadaća škole u društvu, uglednost znanja škole, društvene situacije u kojima djeluje sama škola (Relja, 2021). Škola kao odgojno-obrazovna ustanova ovisi i o ekonomskoj spremi roditelja. Školstvo je u Hrvatskoj obvezno, ali i besplatno, ono ipak zahtjeva financijsko izdvajanje kod roditelja. Roditelji financijski mogu kupiti novu opremu, nove didaktičke materijale, financirati putovanja, izlete, dodatni radni materijal- zbirke zadataka, likovne mape, i sl. (Čudina-Obradović i Obradović, 2006). Nažalost, opremljenost državnih škola u Hrvatskoj nije svugdje jednaka u potpunosti. Neke škole, većinom

gradske, su modernije i kvalitetnije, a u seoske se manje ulaže jer ih pohađa manji broj učenika i većinom one čine područne škole. Škola je važno mjesto neke lokalne zajednice, a može se naći u različitim sredinama. One mogu biti, gradska ili seoska sredina. U gradskoj sredini je veća količina stanovništva iz čega se odmah može pretpostaviti da je povezanost škole i obitelji, manja i hladnija nego što je u seoskoj okolini. Miljević-Riđički i suradnice (2011) provele su istraživanje, među ostalim, o razlici između seoskih i gradskih škola u suradnji škole i roditelja. Utvrdile su da su stanovnici ruralnih područja povezaniji sa sredinom i zajednicom, a samim time potvrdile polaznu pretpostavku o većoj povezanosti roditelja i škole u ruralnim područjima.

4. OBLICI PARTNERSTVA S RODITELJIMA

Najviša razina suradnje roditelja i škole je partnerstvo. Partnerstvo podrazumijeva ravnopravnost učitelja i roditelja, odnosno približno jednak položaj u odgoju i obrazovanju djeteta. Roditelji i škola imaju jednake ciljeve, a to je dobrobit djeteta. Na temu partnerstva roditelja i škole provedena su brojna istraživanja koja su pokazala „da uključenost roditelja u učenje njihove djece ima veliki utjecaj na uspjeh njihove djece u školi. Svakako da podrška roditelja koju daju svojoj djeci u tijeku školovanja ima veliki učinak na motivaciju i samopouzdanje njihove djece“ (Škutor, 2014, str. 210). Rezultat uključenosti roditelja je bolji školski uspjeh njihove djece, ali i u drugim segmentima života. Stoga, partnerstvo se može ostvariti kroz nekoliko oblika rada. Rosić (2005) oblike rada s roditeljima dijeli u dvije skupine, a to su individualni i skupni oblici rada. No, mogu se izdvojiti i još neki oblici suradnje.

4.1. Individualni rad s roditeljima

„Individualno informiranje je takav oblik suradnje kada učitelj razgovara s jednim ili s oba roditelja samo jednog djeteta“ (Rosić, 2005, str. 255). Razgovor je važan aspekt osobnog razvoja i uspjeha čovjeka. Razgovorom učitelj izgrađuje odnose s roditeljima i učenicima. Razgovor bi trebao biti temeljen na velikodušnosti i dobronamjernosti kako bi učitelj stjecao odnose s okolinom, a ujedno se približio okolini roditelja i njihova djeteta (Rečić, 2006). Učitelj na početku školske godine određuje vrijeme kada će primiti roditelje na individualne razgovore. Naravno, to vrijeme mora biti prilagođeno učiteljevim i roditeljskim radnim obavezama. Važno je postavljanje jasnih pravila i pridržavanja termina (Rađenović i Smiljanić, 2007). No, uvijek se može dogoditi da će biti odstupanja od pridržavanja termina, no tada je važna suradnja učitelja i roditelja kada će zajedno uskladiti obaveze i prilagoditi vrijeme individualnog razgovora. Osobni kontakt učitelja i roditelja može se ostvariti razgovorom u školi, razgovorom u roditeljskom domu te pismenim informiranjem. Individualni razgovor u školi može biti samoinicijativno dolaženje roditelja kako bi više doznali o ocjenama, ponašanju ili općem napredovanju djeteta, priopćavanje informacija učitelju o ponašanju djeteta van škole ili savjetovanje s učiteljem o odgojnim postupcima i usklađivanjima. No, roditelj može biti pozvan na individualan razgovor od učitelja. Neki od razloga su zanemarivanje djeteta, ponašanje učenika, neuspjeh učenika ili neobično izostajanje iz škole. Važno je da se na individualnim razgovorima ne traži krivac, već uzroci pojave i moguća rješenja koja su upotrebljiva, primjerena i ostvariva (Hercigonja, 2021). Za ovaj način komuniciranja s

roditeljima važna je dobra priprema učitelja kako bi pred roditelje istupio profesionalno i argumentirano jer on doista želi pomoći na intelektualnom i emocionalnom rastu i razvoju djeteta (Rađenović i Smiljanović, 2007). Osim pripreme učitelja, važna je i pripremljenost roditelja. Roditelj mora predvidjeti dovoljno vremena za razgovor, sadržaj razgovora mora biti povjerljiv te razgovorom mora dominirati vještina aktivnog slušanja (slušanje sugovornika bez prekidanja, razumjeti osjećaje sugovornika), ne treba pokazivati dosadu i nestrpljivost te upozoriti na problem, ukoliko je prisutan, kako bi se pronašlo zajedničko rješenje (Rečić, 2006). Rosić (2005) pismeno informiranje navodi u oblike indirektna suradnje jer u takvom obliku učitelji šalju roditeljima obavijest o učenju i ponašanju djeteta. Najčešće ovakvim načinom komuniciranja učitelj javlja roditeljima ono negativno što je učenik učinio. Ovim informiranjem najčešće nije povoljan položaj za učenika, roditelja, ali i učitelja. Učitelj mora pažljivo birati riječi, treba pisati jasno i razumljivo. Ovakav način komunikacije koristi se u tijeku godine, doprinosi učvršćivanju odnosa između roditelja i škole.

4.2. Skupni rad s roditeljima

Skupni rad s roditeljima je element partnerstva kada su istodobno prisutni svi roditelji jednog razreda, odjela ili cjelokupne škole. Zbog ovakvog načina partnerstva nije moguće razgovarati individualno o učeniku. Skupni rad ima svoje prednosti i nedostatke kao i svaki oblik rada s roditeljima. Prednost ovakvog načina suradnje je ta što je poveći broj roditelja informiran te sudjeluju u razgovorima i mogu se bolje upoznati te utjecati jedni na druge. No, nedostatak je što se komunicira s povećim brojem roditelja s razlikama u godinama, obrazovanju, navikama, odnosu prema djeci, itd. U skupnom radu roditelji su najčešće samo pasivni slušatelji, a učitelji aktivni govornici. Skupni rad s roditeljima može se podijeliti na grupne razgovore i roditeljske sastanke. Mogu se postići na nivou cijele škole, razrednih odjela, modelu obrazovanja, raznim afinitetima od strane roditelja, itd. Ovakvim načinom partnerstva rješava se problematika poput programa rada škole, obveze učenika, problemi discipline i slično ili problematika određene skupine roditelja, odsjeka ili odjela. Zadaća ovakvih grupnih razgovora je informativna i savjetodavna te usmjerena i poticajna za kvalitetno aktiviranje roditelja i učenika na zadacima škole. Ovakav način komunikacije je bitan jer omogućava konkretan razgovor o problemu koji je zajednički za sve roditelje, otvoreno se razgovara i time se stječe međusobno povjerenje i razumijevanje. Roditelji izmjenjuju vlastita iskustva i na taj način ostali roditelji će lakše prihvatiti savjet drugih roditelja

koji su prošli kroz određeno iskustvo nego savjete stručnih radnika (Rosić, 2005). Drugi način skupnog rada s roditeljima su roditeljski sastanci. Roditeljski sastanci su oblik partnerstva roditelja i učitelja u modalitetu skupnog informiranja, ali za svaki razredni odjel posebno. U prosjeku se održavaju četiri puta na godinu, po potrebi i češće, a svrha je informiranje o uspjehu učenika, iznošenje učiteljeva zapažanja o ponašanju učenika, zalaganju učenika. Roditeljski sastanci omogućuju roditeljima međusobnu razmjenu iskustava, razvijanje poštovanja i povjerenja te međusobno potiču jedni druge na uključivanje u druge oblike rada škole (Hercigonja, 2021). Svaki razredni odjel mora odabrati predstavnika za vijeće roditelja koje je propisano *Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* (NN 87/08). Ovakav oblik suradnje i nije najdjelotvorniji jer najčešće roditelji dolaze radi osjećaja odgovornosti, a manje zbog stvarnog interesa za roditeljski sastanak. Učitelji najčešće pripreme predavanje i informacije i time roditelji postaju pasivni slušatelji što ne bi trebalo poticati. Upravo suprotno, treba organizirati dvosmjernu komunikaciju kako bi se roditelji osjećali ugodno u komunikaciji s učiteljem i ostalim roditeljima te kako bi se osjećali aktivnima, cijenjenima i kompetentnima kao članovi roditeljske zajednice. Za uspješan roditeljski sastanak potrebna je dobra priprema. Prvo je potrebno odabrati temu sastanka, odrediti cilj i razraditi strukturu roditeljskog sastanka. Kako roditeljski sastanak ne bi bio frontalan mogu se organizirati okrugli stolovi, rad u manjim skupinama, akcije, zajednički izleti učenika i roditelja, humanitarne akcije, druženja i sl. (Rađenović i Smiljanić, 2007).

4.3. Ostali oblici rada s roditeljima

Ostali oblici rada s roditeljima mogu biti predavanja za roditelje koja se najčešće provode na roditeljskim sastancima. Ona mogu biti organizirana od strane učitelja da su obuhvaćeni roditelji jednog razrednog odjela ili od strane stručnih suradnika, a obuhvaćeni su roditelji više razrednih odjela ili cijela škola. Ovakva predavanja važna su kako bi roditelje osposobili za bolje razumijevanje svega što se događa s njihovom djecom i njihovim obrazovanjem. Organizatori su najčešće učitelji koji izdvajaju specifične i zanimljive teme te je poželjno da ih izvode i stručne osobe ili roditelji učenika jer će se tako uspostaviti i razviti kvalitetnije partnerstvo između roditelja i škole. Važno je da na kraju predavanja roditelji sudjeluju u raspravi- odgovaranjem na pitanja, iznošenjem vlastitog mišljenja i stavova (Rađenović, Smiljanić, 2007). Rečić (2006) izdvaja neke druge oblike suradnje. Roditelji mogu biti aktivirani u socijalnom i intelektualnom podupiranju učenika poput suradnika, voditelja ili savjetnika. U nekim školama provedene su aktivnosti poput

sudjelovanja u raznim društvima ili tečajevima, zajednički izleti roditelja i učenika, pribavljanje edukativnih materijala, rad u ljetnim kampovima, sudjelovanje u raznim izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima, pribavljanje razne literature (enciklopedije, rječnici, leksikoni i sl.), poticanje djece na korištenje suvremene tehnike, poticanje djece na sudjelovanje u natjecanjima, smotrama i dr. (Rosić i Zloković, 2003, prema Rečić, 2006). Među najuspješnijim oblicima rada s roditeljima su pedagoške radionice s grupama roditelja. Početkom školske godine, anketnim upitnikom utvrdi se zainteresiranost roditelja za određenu vrstu edukacije te se onda određuju teme i plan održavanja radionica. One se mogu organizirati i na roditeljskim sastancima zajedno s učenicima što pojačava odgojne učinke i razvija se kvalitetnija komunikacija roditelj-učenic-učitelj. Važna je komunikacija koja mora biti višesmjerna te u središtu radionice mora biti aktivnost. Kako je za svaki oblik rada važna organizacija, tako je važna i za pedagoške radionice. Pedagoške radionice sastoje se od četiri dijela, a to su: uvodni, središnji, završni dio te na samome kraju evaluacija odnosno vrednovanje. Uvodni dio radionice započinje upoznavanjem, središnji dio radionice služi za poticanje roditelja da budu aktivni sudionici iznošenjem svojih iskustava ili problema. Zatim u završnom dijelu treba sažeti osnovne zaključke do kojih je došlo na radionici. Na kraju same radionice provodi se vrednovanje uspješnosti radionice najčešće evaluacijskim listićima koje popunjavaju roditelji, a učitelj dobiva povratnu informaciju, mišljenje roditelja o uspješnosti radionice te poticaj za pripremu sljedećeg susreta. Provedbom ove radionice moramo postaviti načela ili pravila, a to su načelo slobode, načelo tolerancije, načelo diskrecije te načelo podrške i poštovanja. Načelo slobode omogućuju da sudjeluje svatko tko želi, načelo tolerancije da svi slušaju jedni druge jer su svi jednako važni, načelo diskrecije da je sve povjerljivo te načelo podrške i poštovanja da svi pristupaju s razumijevanjem jedni prema drugima te da svi sudionici budu podrška. Pedagoška radionica zahtjeva kružnu komunikaciju, stoga je važno onda i pripremiti prostor, slaganje stolaca u krug kako bi se svi dobro vidjeli i osjećali jednako vrijednima (Rađenović i Smiljanić, 2007). Lukaš i Gazibara (2010) uz pedagoške radionice, izdvajaju da roditelji mogu pohađati školu za roditelje kako bi im se pružio pregled suvremenih i raznih naprednih problematika te ih trajno zainteresirati za pravilno rješavanje odgojnih pitanja. Mogu se još izdvojiti neki oblici suradnje kao što su tematski panoi, upitnici za roditelje te suradnja putem interneta. Pomoću tematskih panoa moguće je educiranje i informiranje roditelja korištenjem pismene riječi i neposredne komunikacije. Upitnicima za roditelje učitelj ili stručni suradnik može prikupiti podatke o učeniku do kojih ne može doći samostalno (Jurić, 2004, prema Lukaš i

Gazibara, 2010). Suradnja putem interneta uvedena je unatrag desetak godina te je prednost ovakve suradnje pisano komuniciranje roditelja i učitelja ukoliko roditelji nisu u mogućnosti doći u školu.

5. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

5.1. Cilj, problemi i hipoteze istraživanja

Osnovni cilj istraživanja bio je provjeriti što roditelji misle o partnerskom odnosu s učiteljem koji poučava njihovo dijete. Dodatno se htjelo utvrditi kakva je njihova percepcija zadovoljstva kao i reakcije na nezadovoljstvo učiteljem. Naposljetku je provjeren i financijski aspekt školovanja.

Kako bi se ostvario gore navedeni cilj postavljeni su slijedeći istraživački problemi i njima pripadajuće hipoteze istraživanja.

1. Problem: Provjeriti u kojoj mjeri roditelji procjenjuju partnerski odnos s učiteljem važnim.

H1 Pretpostavlja se da je roditeljima partnerski odnos s učiteljem u potpunosti važan.

2. Problem: Provjeriti kako roditelji ocjenjuju partnerski odnos s učiteljem.

H2 Pretpostavlja se da roditelji ocjenjuju odnos s učiteljem visokim vrijednostima.

3. Problem: Provjeriti postoji li statistički značajna razlika u važnosti i percepciji partnerskog odnosa s učiteljem ovisno o:

- a) spolu roditelja
- b) sredini u kojoj živi.

Pretpostavlja se:

- c) H₃₁ da je majkama važnije partnerstvo nego očevima te da
- d) H₃₂ nema razlike ovisno o sredini u kojoj roditelj živi.

4. Problem: Provjeriti postoji li povezanost percepcije važnosti partnerstva i dobi.

H4 Pretpostavlja da nema povezanosti percepcije važnosti partnerstva s dobi.

5.2. Uzorak istraživanja

U uzorku istraživanja bio je ukupno 226 ispitanika (Tablica 1). Vidljivo je da je velika većina ispitanika ženskog spola. Nadalje, među sudionicima ispitivanja bilo je najviše onih koji imaju između 31 i 40 godina starosti, a najmanje onih do 30 godina starosti. Također, vidljivo je da većina ispitanika dolazi iz grada ili sela, a najmanje ispitanika iz predgrađa.

Tablica 1. *Uzorak ispitanika*

VARIJABLA	RAZINA	f	%
spol	muško	23	10,2
	žensko	202	89,4
	ne želi se izjasniti	1	0,4
dob	do 30 godina	12	5,3
	31-40 godina	122	54,0
	41-50 godina	86	38,1
	više od 50 godina	6	2,7
sredina	u selu	99	43,8
	u predgrađu	11	4,9
	u gradu	116	51,3

LEGENDA: f – frekvencija, % – postotak

5.3. Postupak istraživanja

Istraživanje je bilo kvantitativno, provedeno online, korištenjem Google obrazaca. U distribuciji anketnog upitnika koristila se metoda prigodnog uzorka uz pomoć učiteljice savjetnice iz jedne od osnovnih škola u Velikoj Gorici.

U istraživanju su bile zastupljeni roditelji učenika nižih razreda osnovnih velikogoričkih škola. To su OŠ Eugena Kvaternika Velika Gorica, OŠ Eugena Kumičića Velika Gorica, OŠ Jurja Habdelića Velika Gorica, OŠ Nikole Hribara, OŠ Vukovina, OŠ Velika Mlaka, OŠ Novo Čiče, OŠ Ščitarjevo, OŠ Pokupsko i OŠ Slavka Kolara Kravarsko.

Istraživanje je provedeno tijekom mjeseca veljače 2023. godine.

5.4. Instrumenti

U istraživanju je korišten upitnik (Prilog 1) sastavljen za ovu svrhu te se sastojao od tri dijela. U prvom dijelu su bila tri demografska pitanja (spol, dob i mjesto stanovanja). U drugom dijelu su roditelji procjenjivali koliko se slažu s pojedinim tvrdnjama vezanim uz partnerski odnos s učiteljem i to na Likertovoj skali od 1 (*u potpunosti se ne slažem*) do 5 (*u potpunosti se slažem*). Potom je slijedilo pitanje o procjeni vlastitog partnerskog odnosa s učiteljem. U zadnjem dijelu upitnika postavljeno je 5 pitanja o zadovoljstvu odnosom i preferiranom reakcijom na nezadovoljstvo te o financijskom aspektu škole.

5.5. Obrada podataka

Podaci su uneseni u SPSS program gdje su obrađeni korištenjem slijedećih postupaka: izračun frekvencija i deskriptivne statistike (srednje vrijednosti, raspršenja i normalitet distribucija), testiranje razlike ovisno o pojedinim skupinama (neparametrijski Mann Whitney U test), razlika u frekvencijama (hi kvadrat test) i izračun povezanosti među varijablama (neparametrijski Spearmanov koeficijent korelacije).

6. REZULTATI I RASPRAVA

6.1. Deskriptivna statistika

U Tablici 2. nalaze se podaci vezani uz deskriptivnu statistiku svih kontinuiranih varijabli koje su mjerene na Likertovoj skali od 1 do 5.

Tablica 2. *Deskriptivna statistika kontinuiranih varijabli*

VARIJABLE	M	C	D	SD	min	max	KS
6. Smatram da je partnerstvo roditelja i učitelja važno za dobrobit djeteta.	4.9	5.0	5.0	0.59	1	5	0.52**
5. Trudim se uspostaviti kvalitetan i iskren odnos s učiteljem/učiteljicom.	4.8	5.0	5.0	0.62	1	5	0.51**
8. Bitno mi je da učitelj/učiteljica na roditeljskom sastanku prenosi informacije vezane uz probleme/uspjehe razreda, projekte i sl.	4.8	5.0	5.0	0.63	1	5	0.50**
10. Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o ocjenjivanju mog djeteta.	4.7	5.0	5.0	0.70	1	5	0.46**
11. Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o razvoju mog djeteta.	4.7	5.0	5.0	0.80	1	5	0.50**
7. Individualni razgovori i roditeljski sastanci dobrovoljni su oblik partnerstva roditelja i učitelja.	4.6	5.0	5.0	0.89	1	5	0.43**
19. Ocijenite partnerstvo Vas i učitelja/učiteljice Vašeg djeteta.	4.6	5.0	5.0	0.68	1	5	0.41**
4. Za kvalitetno partnerstvo mislim da je potrebno razmijeniti broj telefona s učiteljem/učiteljicom.	4.4	5.0	5.0	1.06	1	5	0.41**
9. Kao roditelj trebam biti aktivan sudionik na roditeljskom sastanku.	4.4	5.0	5.0	0.84	1	5	0.36**

13. Škola moga djeteta organizira razne zajedničke projekte/radionice u kojima sudjeluju djeca, roditelji i učitelji. (npr. Večer matematike, Božićni sajam i sl.)	3.8	4.0	5.0	1.26	1	5	0.23**
14. Važno mi je sudjelovanje u školskim projektima/radionicama jer se time postiže bolje partnerstvo.	3.8	4.0	5.0	1.16	1	5	0.21**
12. Individualni razgovor s učiteljem/učiteljicom stvara mi veću nelagodu od roditeljskog sastanka.	1.7	1.0	1.0	1.13	1	5	0.41**

LEGENDA: M – aritmetička sredina, C – centralna vrijednost, D – dominantna vrijednost, SD – standardna devijacija, min – najmanji rezultat, max – najveći rezultat, KS – rezultat Kolmogorov Smirnov testa za testiranje normaliteta distribucije, ** - značajno uz 1 % rizika

Rezultati u gornjoj tablici donose informacije da se sudionici istraživanja najviše slažu s tvrdnjom da je partnerstvo roditelja i učitelja važno za dobrobit djeteta ($M = 4.9$, $C = 5.0$). U istoj toj kategoriji potpunog slaganja ($M = 4.5$ ili više, $C = 5$) nalaze se i slijedeće tvrdnje: „Trudim se uspostaviti kvalitetan i iskren odnos s učiteljem/učiteljicom“, „Bitno mi je da učitelj/učiteljica na roditeljskom sastanku prenosi informacije vezane uz probleme/uspjehe razreda, projekte i sl.“, „Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o ocjenjivanju moga djeteta“, „Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o razvoju moga djeteta“, „Individualni razgovori i roditeljski sastanci dobrovoljni su oblik partnerstva roditelja i učitelja“. U ovoj kategoriji također se nalazi i procjena općeg partnerstva roditelja i učitelja njihovog djeteta. Vrlo blisko tome ($M = 4.4$.) i prema centralnoj vrijednosti ($C = 5.0$), još uvijek u kategoriji potpunog slaganja, nalaze se i tvrdnje „Za kvalitetno partnerstvo mislim da je potrebno razmijeniti broj telefona s učiteljem/učiteljicom“ i „Kao roditelj trebam biti aktivan sudionik na roditeljskom sastanku“.

U kategoriji „slažem se“ ($M = 3.5$ do 4.5 i $C = 4$) nalaze se tvrdnje „Škola moga djeteta organizira razne zajedničke projekte/radionice u kojima sudjeluju djeca, roditelji i učitelji. (npr. Večer matematike, Božićni sajam i sl.) te „Važno mi je sudjelovanje u školskim projektima/radionicama jer se time postiže bolje partnerstvo“.

Ovime se može zaključiti da su školski projekti i sudjelovanje u istima nešto manje važni od ostalih elemenata partnerskog odnosa škole i roditelja.

I naposljetku, s tvrdnjom „Individualni razgovor s učiteljem/učiteljicom stvara mi veću nelagodu od roditeljskog sastanka.“ se roditelji ne slažu ($M = 1.7$, $C = 1$). Ova činjenica je vrlo pozitivna jer neslaganjem s ovom tvrdnjom roditelji iskazuju uvjerenje da im individualni razgovor ne predstavlja negativno iskustvo.

Rezultati na tvrdnjama su prikazani i ovisno o frekvencijama pojedinih odgovora (Slika 1).

Rezultati pokazuju da je redoslijed tvrdnji obzirom na udio odgovora „u potpunosti se slažem“ jednak kao i obzirom na veličinu aritmetičke sredine (Tablica 1.), a jedino se tvrdnja „Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o razvoju mog djeteta“ našla malo više kada se promatra udio odgovora potpunog slaganja u odnosu na veličinu srednje vrijednosti.

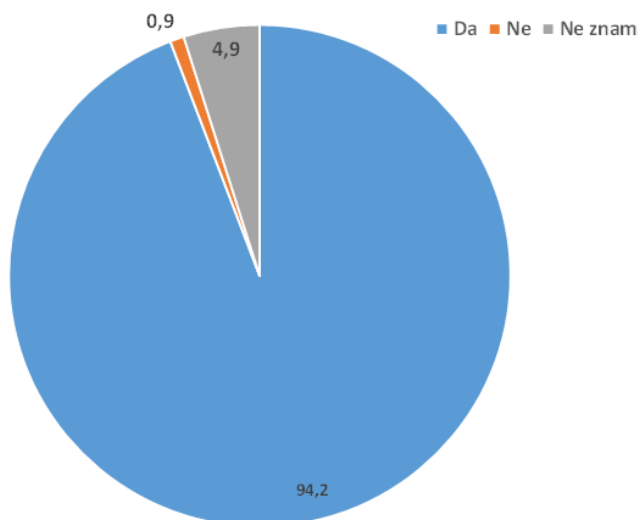
Slika 1. *Udio slaganja s odgovorima/ocjenom za svaku pojedinu tvrdnju*

Provjereni su normaliteti distribucija kontinuiranih varijabli (Tablica 1.) te rezultati Kolmogorov Smirnov testa pokazuju da se sve distribucije rezultata statistički značajno razlikuju od normalne raspodjele što ukazuje na potrebu da se u daljnjoj obradi koristi neparametrijska statistička obrada podataka.

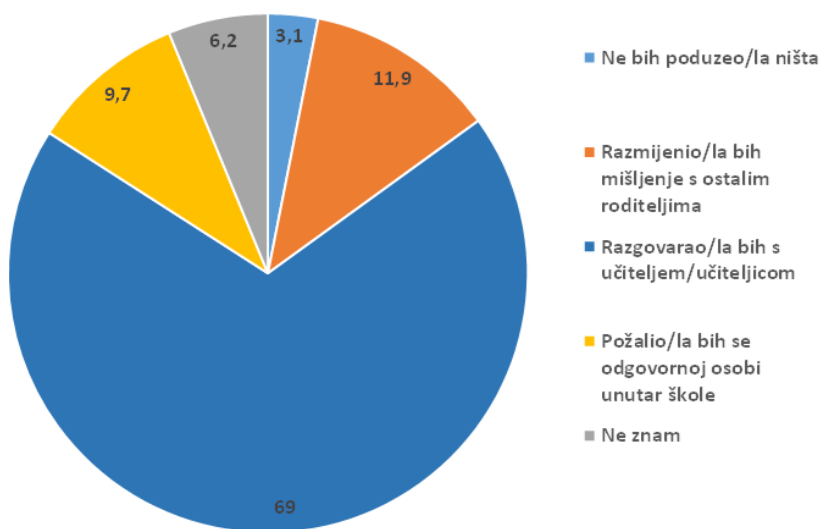
Nadalje, provjereni su udjeli odgovora za kategorijske varijable. Slika 2. prikazuje odgovore za povjerenje u učitelja, a Slika 3. reakcije na nezadovoljstvo učiteljem.

Slika 2. *Udio povjerenja u učitelja*

Očito, roditelji uglavnom imaju povjerenje u učitelje (94 %), 1 % njih ne zna odgovor na to pitanje, a 5 % ih nema povjerenja.

Slika 3. *Preferirane reakcije ne nezadovoljstvo učiteljem*

Roditelji ponekad mogu biti nezadovoljni ponašanjem učitelja. Zanimalo nas je kako roditelji reagiraju u takvoj situaciji. Preferirana reakcija za gotovo 70 % roditelja je razgovor s učiteljem, desetina bi se obratila nekoj drugoj odgovornoj osobi u unutar škole, 12 % bi razmijenilo mišljenje s ostalim roditeljima, 6 % ne zna i 3 % ne bi poduzelo ništa.

Temeljem dobivenih rezultata, prva hipoteza djelomično je potvrđena, odnosno roditeljima je većina tvrdnji vezanih uz partnerski odnos s učiteljima važna. Druga hipoteza potvrđena jer su partnerski odnos ocijenili visokim vrijednostima.

6.2. Razlike po spolu i sredini u kojoj žive

Zanimalo nas je postoje li razlike u rezultatima mjerenih varijabli ovisno o spolu roditelja i sredini u kojoj žive.

Što se tiče uzorka, pokazalo se da je u uzorku mali broj roditelja ($N = 11$) koji žive u predgrađu te su u analizi ovisno o sredini u kojoj žive ovi ispitanici izbačeni i provjerena je razlika između onih koji izjavljuju da žive u gradu i onih koji izjavljuju da žive na selu. Također je iz računanja razlike po spolu izbačen jedan ispitanik koji se nije izjasnio vezano uz spol.

Rezultati vezani uz razlike po spolu i sredini obrađeni su korištenjem neparametrijskog Mann Whitney U testa i prikazani u Tablici 3.

Tablica 3. Razlike ovisno spolu i sredini za kontinuirane varijable

VARIJABLE	SPOL		SREDINA	
	Z	p	Z	p
4. Za kvalitetno partnerstvo mislim da je potrebno razmijeniti broj telefona s učiteljem/učiteljicom.	-1.48	.14	-0.80	.42
5. Trudim se uspostaviti kvalitetan i iskren odnos s učiteljem/učiteljicom.	-2.50	.01	-0.07	.94
6. Smatram da je partnerstvo roditelja i učitelja važno za dobrobit djeteta.	-1.75	.08	-0.59	.56
7. Individualni razgovori i roditeljski sastanci dobrovoljni su oblik partnerstva roditelja i učitelja.	-1.41	.16	-0.08	.94

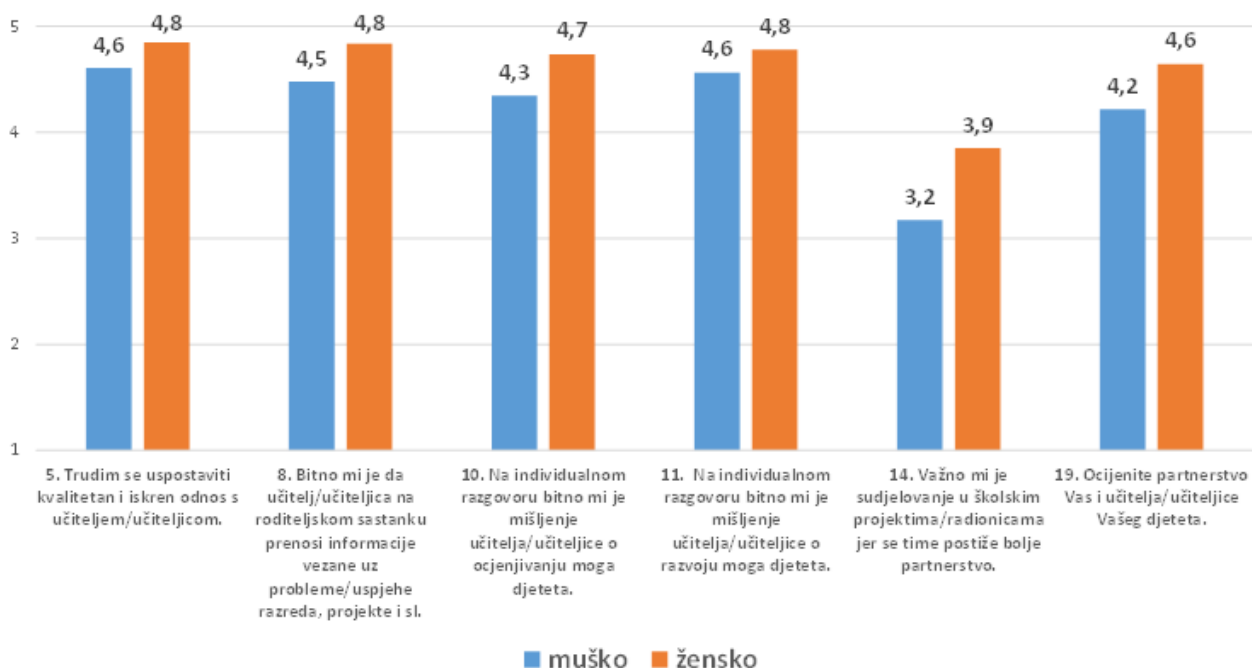
8. Bitno mi je da učitelj/učiteljica na roditeljskom sastanku prenosi informacije vezane uz probleme/uspjehe razreda, projekte i sl.	-2.09	.04	-1.57	.12
9. Kao roditelj trebam biti aktivan sudionik na roditeljskom sastanku.	-0.46	.64	-1.90	.06
10. Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o ocjenjivanju moga djeteta.	-1.97	.05	-2.04	.04
11. Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o razvoju moga djeteta.	-2.06	.04	-0.05	.96
12. Individualni razgovor s učiteljem/učiteljicom stvara mi veću nelagodu od roditeljskog sastanka.	-0.69	.49	-1.48	.14
13. Škola moga djeteta organizira razne zajedničke projekte/radionice u kojima sudjeluju djeca, roditelji i učitelji. (npr. Večer matematike, Božićni sajam i sl.)	-0.37	.71	-3.67	.00
14. Važno mi je sudjelovanje u školskim projektima/radionicama jer se time postiže bolje partnerstvo.	-2.69	.01	-0.04	.97
19. Ocijenite partnerstvo Vas i učitelja/učiteljice Vašeg djeteta.	-2.56	.01	-0.54	.59

LEGENDA: Z – rezultat na Mann Whitey U testu, p – vjerojatnost pogreške

Rezultati u tablici 3. pokazuju da postoji statistički značajna razlika u slaganju s tvrdnjama „Trudim se uspostaviti kvalitetan i iskren odnos s učiteljem/učiteljicom.“ ($Z = -2.50$; $p < .01$), „Bitno mi je da učitelj/učiteljica na roditeljskom sastanku prenosi informacije vezane uz probleme/uspjehe razreda, projekte i sl.“ ($Z = -2.09$; $p < .05$), „Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o ocjenjivanju moga djeteta.“ ($Z = -1.97$; $p < .05$), „Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o razvoju moga djeteta.“ ($Z = -2.06$; $p < .05$) te „Važno mi je sudjelovanje u školskim projektima/radionicama jer se time postiže bolje partnerstvo.“ ($Z = -2.69$; $p < .01$) ovisno o spolu. Također razlika u spolu postoji i na ocjeni partnerskog odnosa s učiteljicom/učiteljem ($Z = -2.56$; $p < .01$).

Za tvrdnje na kojima postoji razlika po spolu su prikazane aritmetičke sredine na Slici 4.

Slika 4. Razlike u slaganju/ocjeni tvrdnji ovisno o spolu

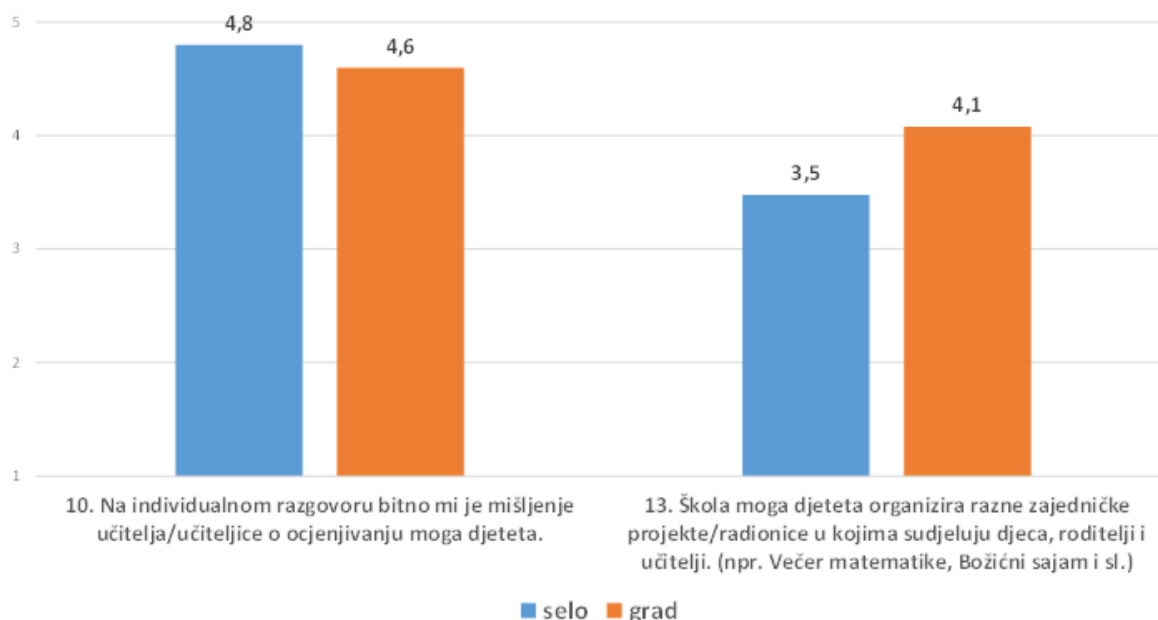
Temeljem gornje slike možemo zaključiti da se za sve tvrdnje kod kojih je dobivena razlika ovisno o spolu razlika kreće u istom smjeru – majke sve tvrdnje smatraju važnijima i bolje procjenjuju vlastiti partnerski odnos s učiteljicom/učiteljem u odnosu na očeve.

Hipoteza H3₁ vezana uz spol, da je majkama partnerski odnos važniji te da su one njime zadovoljnije, djelomično je potvrđena.

Što se tiče analize prema sredini u kojoj roditelji žive, za kontinuirane varijable se pokazalo da postoji razlika jedino na tvrdnjama „Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o ocjenjivanju mog djeteta.“ ($Z = -2.04$; $p < .05$) i „13. Škola mog djeteta organizira razne zajedničke projekte/radionice u kojima sudjeluju djeca, roditelji i učitelji. (npr. Večer matematike, Božićni sajam i sl.)“ ($Z = -3.67$; $p < .01$). H3₂ djelomično je potvrđena.

Na Slici 5. su prikazane razlike na te dvije tvrdnje ovisno o sredini.

Slika 5. Razlike u slaganju/ocjeni tvrdnji ovisno o sredini

Dobiveni rezultati pokazuju da je mišljenje o ocjenjivanju djeteta važnije roditeljima iz seoske ($M = 4.8$) nego onima iz gradske ($M = 4.6$) sredine, a suprotno tome u gradskoj sredini se više ($M = 4.1$) organiziraju zajednički projekti nego u seoskoj ($M = 3.5$). Očito, roditelji u seoskim sredinama usmjereniji su na uspjeh svoje djece iskazan ocjenama. Vidljiva je i velika razlika u ponudi aktivnosti koje škole pružaju u gradskoj i seoskoj sredini. Manjak ponude u seoskim sredinama trebalo bi promatrati kao potencijal za jačanje suradničkih odnosa između škole i obitelji.

U ovom dijelu smo provjerili i razliku u povjerenju u učiteljicu/učitelja i reakciji na nezadovoljstvo ovisno o spolu i sredini. Kako se ovdje radi o frekvencijama, razlike su izračunate korištenjem hi kvadrat testa.

Rezultati su pokazali da postoji razlika u povjerenju ovisno o spolu ($\chi^2(2) = 13.84, p < .01$) ali ne i ovisno o sredini ($\chi^2(2) = 1.77, p > .05$). Pokazalo se da majke imaju više povjerenja u učiteljicu/učitelja (97 %), nego očevo (78 %). Ovakav rezultat je očekivan jer su majke procijenile

partnerski odnos s učiteljicom/učiteljem u odnosu na očeve boljim, a povjerenje je važan segment partnerskih odnosa.

Što se tiče preferiranog načina reagiranja na nezadovoljstvo učiteljicom/učiteljem nije se pokazalo postojanje značenje razlike niti po spolu ($\chi^2(4) = 6.32$, $p > .05$) niti po sredini ($\chi^2(4) = 1.25$, $p > .05$).

6.3. Povezanost dobi i percepcije partnerstva

Kako bismo provjerili postoji li povezanost u važnosti partnerstva s dobi izračunat je Spearmanov neparametrijski koeficijent korelacije. Rezultati Spearmanovog koeficijenta korelacije nalaze se u Tablici 4.

Tablica 4. *Povezanost dobi i percepcije partnerstva*

VARIJABLE	DOB
4. Za kvalitetno partnerstvo mislim da je potrebno razmijeniti broj telefona s učiteljem/učiteljicom.	.05
5. Trudim se uspostaviti kvalitetan i iskren odnos s učiteljem/učiteljicom.	.03
6. Smatram da je partnerstvo roditelja i učitelja važno za dobrobit djeteta.	.11
7. Individualni razgovori i roditeljski sastanci dobrovoljni su oblik partnerstva roditelja i učitelja.	.02
8. Bitno mi je da učitelj/učiteljica na roditeljskom sastanku prenosi informacije vezane uz probleme/uspjehe razreda, projekte i sl.	.01
9. Kao roditelj trebam biti aktivan sudionik na roditeljskom sastanku.	-.09
10. Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o ocjenjivanju moga djeteta.	.05
11. Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o razvoju moga djeteta.	.00
12. Individualni razgovor s učiteljem/učiteljicom stvara mi veću nelagodu od roditeljskog sastanka.	-.05

13. Škola moga djeteta organizira razne zajedničke projekte/radionice u kojima sudjeluju djeca, roditelji i učitelji. (npr. Večer matematike, Božićni sajam i sl.)	.00
14. Važno mi je sudjelovanje u školskim projektima/radionicama jer se time postiže bolje partnerstvo.	.03
19. Ocijenite partnerstvo Vas i učitelja/učiteljice Vašeg djeteta.	.00

LEGENDA: ** - značajno uz 1 % rizika

Rezultati u gornjoj tablici pokazuju da nema statistički značajne povezanosti niti jedne mjerene varijable s dobi roditelja.

Dobiveni rezultati su i očekivani temeljem postavljene hipoteze da važnost partnerstva nije povezana s dobi roditelja.

6.4. *Financijski aspekt školovanja*

U ovom dijelu dodatno nas je zanimalo financijski aspekt školovanja te smo u tu svrhu provjerili smatraju li roditelji da škola iziskuje puno financijskih sredstava – 16 % roditelja na to pitanje odgovara potvrdno.

Zanimalo nas je i postoji li razlika ovisno o spolu ($\chi^2(1) = 0.09$, $p > .05$) i sredini ($\chi^2(1) = 1.58$, $p > .05$), no te se razlike nisu pokazale statistički značajnima.

One roditelje koji su smatrali da škola iziskuje puno financijskih sredstava dodatno smo pitali da obrazlože odgovor te su svi odgovori kvalitativno te kvantitativno obrađeni. Ponajprije su kategorizirani u slične grupe te potom pobrojani odgovori. Najveći udio odgovora onih koji misle da je skupo (16% njih) kaže da je su skupi školski pribor, materijali za likovni, radne bilježnice te testovi (25 %), slijedećih 18 % navodi izlete, kino i kazalište, a isti postotak izjavljuje da je škola obavezna i da ništa ne bi trebalo plaćati. 11 % roditelja kaže da je sve poskupjelo, a po 4 % spominje uređenje razreda te nepotrebnu kupnju papira za printanje.

7. ZAKLJUČAK

Suradnja obitelji i škole u pedagoškoj literaturi započinje već u 16. stoljeću. Već joj se tada pridavala važnost kako bi dijete bilo što učinkovitije u radu i imalo bolji uspjeh. No, suradnja roditelja i škole ne izjednačava roditelja i učitelja kao faktore odgoja i obrazovanja djeteta. Suradnja podrazumijeva hijerarhijski odnos. Takav odnos je formalan i površan, a komunikacija je nužna jedino kada se kod djeteta pojavi neka teškoća u odgojno-obrazovnom procesu. Stoga, danas se želi potaknuti partnerstvo roditelja i učitelja. Ono se zasniva na ravnopravnosti roditelja i učitelja, time se ukida hijerarhijski odnos. Postiže se približno jednak položaj roditelja i učitelja u odgoju i obrazovanju djeteta. Komunikacija je učestalija, roditelji su uključeni u organizaciju izleta, radionica i sl., sami roditelji sudjeluju u provedbi nekih projekata te na razne načine ostvaruju komunikaciju sa školom.

Ovim istraživanjem ostvaren je osnovni istraživački cilj odnosno provjereno je što roditelji misle o partnerskom odnosu sa školom koju pohađaju njihova djeca, ustvrđeno je kakva je njihova percepcija zadovoljstva kao i reakcije na nezadovoljstvo učiteljem te je dodatno obrađen i financijski aspekt školovanja.

Zaključno, na kraju istraživanja možemo ustanoviti da su hipoteze u potpunosti ili djelomično potvrđene. Pokazalo se da je roditeljima partnerski odnos s učiteljem i školom važan. Također je potvrđeno da su roditelji u najvećem udjelu zadovoljni učiteljem te da su majke zadovoljnije od očeva.

Druga hipoteza je također potvrđena jer se pokazalo da je procjena partnerstva roditelja i učitelja njihovog djeteta procijenjena visokom vrijednošću.

Prema rezultatima, na dijelu tvrdnji pokazalo se da je majkama partnerstvo važnije i da imaju bolji odnos s učiteljem u odnosu na očeve.

I naposljetku, vezano uz rezultate, pokazalo se da s porastom procjene partnerstva raste slaganje s tvrdnjama o partnerstvu te većina roditelja vjeruje učiteljima.

Važno je da roditelji vjeruju učiteljima jer se time gradi temelj partnerskog odnosa. Partnerski odnos treba njegovati i dalje razvijati. Na učiteljima, kompetentnim profesionalcima, leži odgovornost u promicanju kvalitetnih, podržavajućih odnosa, a sve u svrhu dobrobiti djece i razvoja dječjih potencijala.

LITERATURA

1. Bežen, A. (2005). Metodika u obrazovanju učitelja. U V. Rosić (Ur.) *Stanje i perspektive obrazovanja nastavnika: zbornik radova*. Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 82-100.
2. Bošnjaković, N., Galeković, M. (2022). Od tradicionalne prema suvremenoj suradnji škole i roditelja. *Bjelovarski učitelj - god. XXVII, 1-3*, 20-32.
3. Čudina-Obradović, M., Obradović, J. (2006). *Psihologija braka i obitelji*. Zagreb: Golden Marketing-Tehnička knjiga.
4. Družinec, V. (2019). Pregled empirijskih istraživanja kulture škole. *Školski vjesnik*, 68(2), 596-608.
5. Đuranović, M., Klasnić, I., Maras, A. (2020). Popustljiv roditeljski odgojni stil i odgojne vrijednosti djece. U M. Takács (Ur.) *14. međunarodna znanstvena konferencija ; 9. međunarodna metodička konferencija ; 7. konferencija „IKT u obrazovanju” Vrednosne orijentacije novih naraštaja* (str. 60-66). Subotica: Sveučilište u Novom Sadu, Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku.
6. *Enciklopedija.hr*. (30. ožujak 2023). Dohvaćeno iz Leksikografski zavod Miroslav Krleža: <https://www.enciklopedija.hr/>
7. Galeković, M. (2023). Izazovi u ostvarivanju partnerstva škole i obitelji. *Varaždinski učitelj*, 6(11), 82-94.
8. Hercigonja, Z. (2020). Roditelji i nastavnici – odgojni partneri. *Varaždinski učitelj*, 3(3), 44-55.
9. Knežević, M. (2019). Stavovi roditelja i razrednika o oblicima, učincima i teškoćama partnerskih odnosa između obitelji i škole. *Život i škola*, LXV(1-2), 143-157.
10. Kolak, A. (2006). Suradnja roditelja i škole. *Pedagoška istraživanja*, 3(2), 123-138.
11. Krešić, M. (2019). Research on teacher identity: mapping challenges and innovations. *Acta Iadertina*, 16(1), 0-0.
12. Lukaš, M. i Gazibara, S. (2010). Modaliteti suradničkih odnosa školskog pedagoga i roditelja. *Život i škola*, LVI(24), 210-229.
13. Luketin L. i sur. (2015). *Roditeljstvo je dvosmjernan odnos: priručnik za bolji odnos s djetetom*. Split, Tiskara Šegović.

14. Marijanović, I. (2017). *Leksikon odgojno-obrazovnih znanosti*. Zagreb: Akademija odgojno-obrazovnih znanosti Hrvatske.
15. Miljević - Riđički R., Pahić T., Vizek Vidović V. (2011). Suradnja roditelja i škole u Hrvatskoj: sličnosti i razlike urbanih i ruralnih sredina. *Sociologija i prostor*, 49(2 (190)), 165-184.
16. Pataki, S. (1969). *Opća pedagogija*. Zagreb: Pedagoško-književni zbor.
17. Peko A., Mlinarević, V., Gajger, V. (2008). U V. Uzelac (Ur). Položaj učenika u nastavi (jučer-danas-sutra). *Cjeloživotno učenje za održivi razvoj*, Osijek: Filozofski fakultet Osijek, 255-261.
18. Ministarstvo znanosti i obrazovanja [MZO]. (2014). *Pravilnik o tjednim radnim obvezama učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi*. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_03_34_613.html
19. Rađenović, A., Smiljanić. M. (2007). *Priručnik za razrednike*. Zagreb: Alinea .
20. Rečić, M. (2006). *Kako mogu surađivati sa školom*. Đakovo: Tempo.
21. Relja, J. (2021). Preduvjeti suradnje roditelja i škole. *Bjelovarski učitelj*, 26(1-3), 46-62.
22. Rijavec, M., Miljković D., Brdar I. (2008). *Pozitivna psihologija*. Zagreb: IEP - D2.
23. Rosić, V. (2005). *Odgoj, obitelj i škola*. Rijeka: Žagar.
24. Škutor, M. (2014). Partnerstvo škole i obitelji – temelj dječjeg uspjeha. *Napredak*, 154(3), 209-222.
25. Vanek, K., Maras, A. i Karabin, P. (2021). Tko su dobri učitelji?. *Školski vjesnik*, 70(2), 349-370.
26. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Narodne novine, NN 87/08 (2019).

PRILOZI

Prilog 1. Upitnik za roditelje učenika nižih razrednih odjela

1. SPOL

M

Ž

Ne želim se izjasniti

2. DOB

do 30 godina

31 do 40 godina

41 do 50 godina

više od 50 godina

3. Gdje živite?

U gradu

U selu

U predgrađu

Molim Vas, pažljivo pročitajte tvrdnje te procijenite i označite u kojoj se mjeri slažete s navedenom tvrdnjom.

4. Za kvalitetno partnerstvo mislim da je potrebno razmijeniti broj telefona s učiteljem/učiteljicom.

1 U potpunosti se ne slažem

2

3

4

5 U potpunosti se slažem

5. Trudim se uspostaviti kvalitetan i iskren odnos s učiteljem/učiteljicom.

1 U potpunosti se ne slažem

2

3

4

5 U potpunosti se slažem

6. Smatram da je partnerstvo roditelja i učitelja važno za dobrobit djeteta.

1 U potpunosti se ne slažem

2

3

4

5 U potpunosti se slažem

7. Individualni razgovori i roditeljski sastanci dobrovoljni su oblik partnerstva roditelja i učitelja.

1 U potpunosti se ne slažem

2

3

4

5 U potpunosti se slažem

8. Bitno mi je da učitelj/učiteljica na roditeljskom sastanku prenosi informacije vezane uz probleme/uspjehe razreda, projekte i sl.

1 U potpunosti se ne slažem

2

3

4

5 U potpunosti se slažem

9. Kao roditelj trebam biti aktivan sudionik na roditeljskom sastanku.

1 U potpunosti se ne slažem

2

3

4

5 U potpunosti se slažem

10. Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o ocjenjivanju moga djeteta.

1 U potpunosti se ne slažem

2

3

4

5 U potpunosti se slažem

11. Na individualnom razgovoru bitno mi je mišljenje učitelja/učiteljice o razvoju moga djeteta.

1 U potpunosti se ne slažem

2

3

4

5 U potpunosti se slažem

12. Individualni razgovor s učiteljem/učiteljicom stvara mi veću nelagodu od roditeljskog sastanka.

1 U potpunosti se ne slažem

2

3

4

5 U potpunosti se slažem

13. Škola moga djeteta organizira razne zajedničke projekte/radionice u kojima sudjeluju djeca, roditelji i učitelji. (npr. Večer matematike, Božićni sajam i sl.)

1 U potpunosti se ne slažem

2

3

4

5 U potpunosti se slažem

14. Važno mi je sudjelovanje u školskim projektima/radionicama jer se time postiže bolje partnerstvo.

1 U potpunosti se ne slažem

2

3

4

5 U potpunosti se slažem

15. Vjerujem učitelju/učiteljici svoga djeteta.

- DA
- NE
- NE ZNAM

16. Smatrate li da škola iziskuje puno financijskih sredstava od roditelja.

- DA
- NE

17. Obrazložite svoj prethodni odgovor.

---

18. Ukoliko niste zadovoljni radom učitelja/učiteljice što biste poduzeli?
(Moguće podnijeti više odgovora).

- Ne bih poduzeo/la ništa.
- Razmijenio/la bih mišljenje s ostalim roditeljima.
- Razgovarao/la bih s učiteljem/učiteljicom.
- Požalio/la bih se odgovornoj osobi unutar škole.

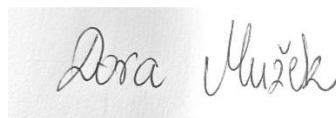
- Požalio/la bih se medijima.
- Ne znam.

19. Ocijenite partnerstvo Vas i učitelja/učiteljice Vašeg djeteta.

1   2   3   4   5

Izjava o izvornosti diplomskog rada

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

A handwritten signature in cursive script, reading "Dora Mužek", is shown within a rectangular box.

(Dora Mužek)